

Digital fagdag om forebygging av selvskading og selvmord

2. februar 2021
kl. 09-13

Tips til ZOOM:

- Klikk på tre prikker i boks ved eget navn og sett inn ditt navn («rename») + kommune/VGS du jobber i
- Husk å slå av mikrofonen når du ikke snakker selv + ha på video i gruppearbeid og når du snakker
- Spørsmål skrives i chat, til alle eller til enkeltpersoner (og til Karoline Eik-Åheim ved tekniske spørsmål)

Statsforvalteren i Agder
KoRus Sør
RVTS Sør

- 09:00-09:15: **Velkommen**, ved Vigdis Haugmoen, Fylkesmannen i Agder og Torstein Garcia de Presno, RVTS
- 09:15-09:45: **Selv mord og selvskading**, Presentasjon av Ungdata-tall fra Ager 2019, ved Rosanne Kristiansen og Karoline Eik-Åheim, KoRus-Sør
- 09:45-10:00: **Grupperefleksjon i digitale grupperom**
- 10:00-10:15: Pause
- 10:15-10:30: **Tilbakemelding fra gruppene i plenum**
- 10:30-11:15 **Selv mord og selvskading – forståelse av fenomenene**, ved Torstein Garcia de Presno, RVTS
- 11:15-11:45: Lunsj
- 11:45-12:15: **Selv mord og selvskading – forståelse av fenomenene fortsetter**
- 12:15-12:40: **Grupperefleksjon i digitale møterom: Å spørre noen om selv mord**
- 12:40-13:00: **Spørsmålsveggen og avrunding**

Forståelse og forebygging av selvskading og selvmord

02.02.21

Torstein Garcia de Presno

HAN

virket trist, og det

GIKK

opp for kompisen at han burde spørre
hvordan han hadde det når han ikke var

PÅ SKOLEN

Han sa at han tenkte på å ta livet sitt

HVER DAG

Hvis du kan lese mellom linjene kan du redde liv.
Gå nærmere. Spør!

 ARVTS

HUN

tenkte lite på seg selv. Men ingen

HJALP

henne da hun trengte det.

Man vet ikke

ALLTID

hva som skjuler seg på innsiden.

At hun skadet seg hver dag, visste ingen

ANDRE

Hvis du kan lese mellom linjene kan du redde liv.
Gå nærmere. Spør!

Et tema som berører oss

Aktuelt tema

- Ungdom som oppgir selvskading og selvmordsforsøk rapporterer mange andre plager og faktorer som kan utløse og/eller forverre selvskading og selvmordstanker
- Opplevelse av stress, ensomhet og dårlig psykisk helse
- Pandemi – isolasjon og ensomhet
- Pandemiens konsekvenser på lengre sikt

Selv mord i Norge

- Nasjonal dødsårsaksstatistikk for 2019
- Totalt antall selvmord: 650
- 465 menn og 185 kvinner
- Dagens situasjon

Selvord etter kjøn og alder. Utvalgte år 1970-2018. Antall

Alder	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018
Kvinner													
10-19 år	2	3	3	8	13	10	8	7	4	6	16	16	14

Menn													
10-19 år	3	16	27	31	31	35	32	22	20	13	19	21	17

Målet for dagen i dag

Bli kjent med egne og andres holdninger til selvmord

Økt forståelse om fenomenet selvmord

Kunne spørre tydelig og direkte om selvmord

Økt trygghet på å samtale om selvmordstanker

Våre holdninger er med oss

Mine holdninger til selvmord og selvskading

Det er galt å ta sitt eget liv

ENIG

UENIG

Alle som er i selvmordsfare kan hjelpes

ENIG

UENIG

Selvmordsfaren øker når man snakker om det

ENIG

UENIG

Jeg som hjelper kan bidra til å forebygge selvmord hos et menneske som er i selvmordsfare

ENIG

UENIG

Alle kan hjelpe en person i selvmordsfare

ENIG

UENIG

Alle har rett til å ta sitt eget liv

ENIG

UENIG

Personer som tenker på selvmord har også grunner til å leve.

ENIG

UENIG

Selvmord kan alltid avverges

ENIG

UENIG

Alle som tenker på selvmord gir ut noen signaler om dette

ENIG

UENIG

Selvmordsforsøk og selvskading – To fenomener – alene og i forhold

- Selvmord er resultatet av en selvpåført skade og et villet ønske om å dø.
- Ved selvmordsforsøk foreligger det en intensjon om å dø, selv om intensjonen kan variere i styrke.
- Selvskading er ikke nødvendigvis forbundet med et ønske om å dø, men er knyttet til et ønske om å påføre seg selv en fysisk smerte, for på den måten å endre en intens negativ tanke, en vond følelse eller en vanskelig relasjon (Øverland, 2006).
  - FHI, Selvmord i Norge. Publisert 30.06.2014 Oppdatert 13.05.2020

— Ulik tilnærming til forståelse

- Religiøs

- Filosofisk
- Sosiologisk
- Psykologisk
- Medisinsk

Hvorfor tar mennesker livet sitt?

Hvorfor skader mennesker seg selv?

PAUSE TIL 11.45

Tips til ZOOM:

- Klikk på tre prikker i boks ved eget navn og sett inn ditt navn («rename») + kommune/VGS du jobber i
- Husk å slå av mikrofonen når du ikke snakker selv
- Spørsmål stilles i chat, til alle eller enkeltpersoner (og til Karoline Eik-Åheim ved tekniske spørsmål)

Risikofaktorer

- Tidligere selvmordsforsøk
- Psykiske helseproblemer (inkludert ruslidelser)
- Psykososiale risikofaktorer
- Kriser og relasjonsproblemer
- Sosial isolasjon
- Arbeidsledighet
- Somatiske sykdommer
  - Handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading 2014–2017

Beskyttende faktorer WHO

- sterk tilhørighet til familie og støtte fra lokalsamfunn
- gode problemløsningsferdigheter
- personlig, kulturell, sosial eller religiøs overbevisning
- begrenset tilgang på midler/ metode
- evne til å søke hjelp
- lett tilgang til tjenester for psykisk og fysisk sykdom

- Handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading 2014–2017

Hvordan forebygge?

- Tiltak rettet mot alle
- Tiltak rettet mot identifiserte grupper
- Tiltak mot enkelte

Sosiale medier

Ungdommer har fortalt oss at sosiale medier:

- gjør at de kan føle seg som en del av et fellesskap og få sosial kontakt med andre,
- er en tilgjengelig og egnet måte for å søke hjelp og finne informasjon og
- er en plattform de kan bruke til å diskutere følelsene sine uten å bli stigmatisert.

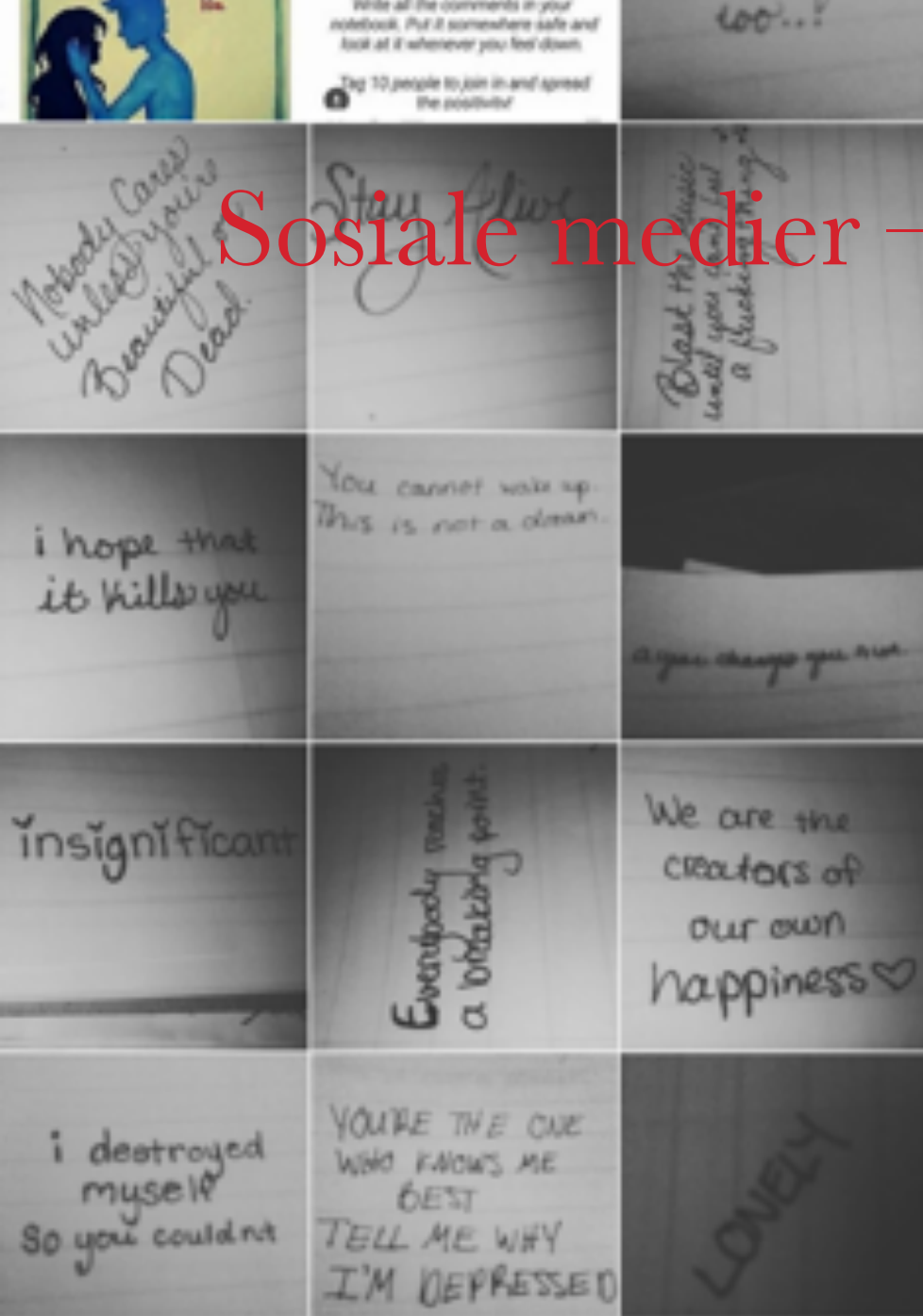
ChatSafe Australia

Sosiale medier – selvmord og selvskading

- Instagram, Snapchat, TikTok m fl.
- #triggerwarning

- Ungdommer søker støtte fra andre i samme situasjon
- Noen opplever at de ikke får hjelp andre steder
  - Kan forsterke negative følelser og atferd
  - Kan forebygge – skape en tilhørighet – jeg er ikke alene

- Voksne og helsevesenet er i liten grad til stede og vi kan for lite

Sosiale medier – selvmord og selvskading

14:46

_im_slowly_killing_myself_

Følg

selvmordsop

49
Innlegg

Føl

prøv deg
retard

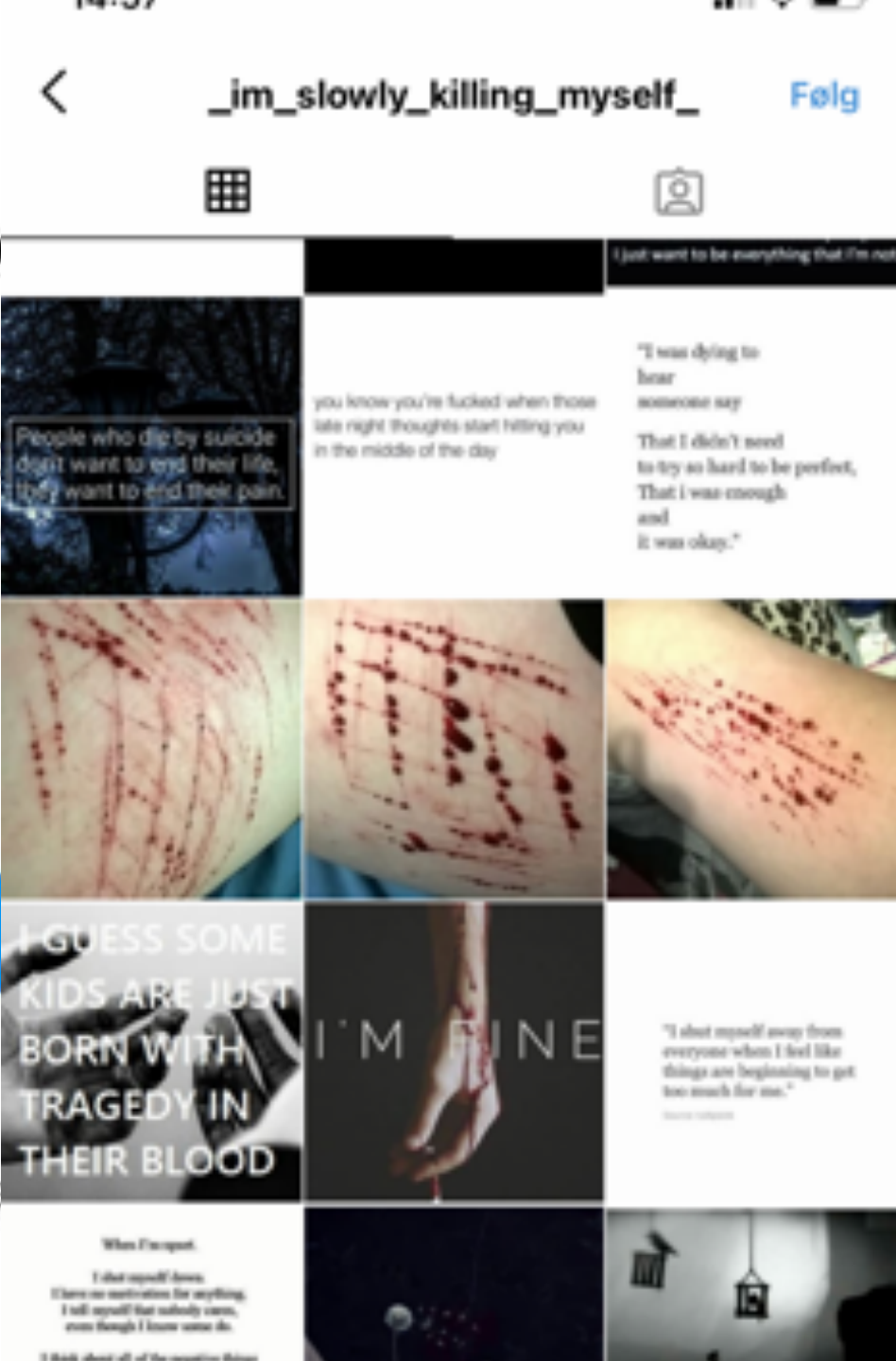

Følg

Denne kontoen er privat

Følg denne kontoen for å se
og videoer.

14:38

Heleneista
171 sider

VIKTIG: Utfordringen til oss er den samme

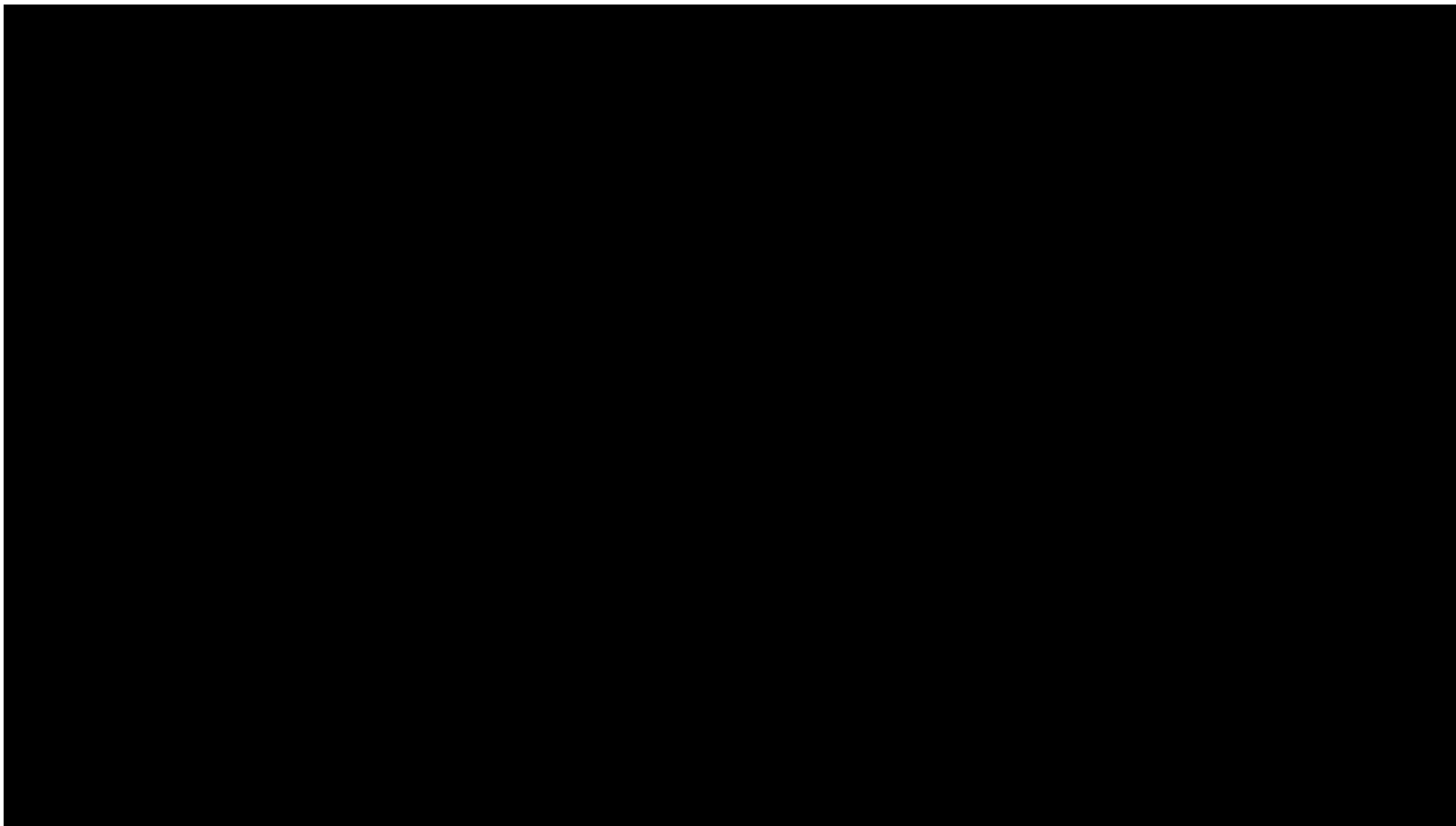
- Vi må koble oss på
- Vi må spørre
- Vi må tåle det som er vondt – tåle å være i det sammen med barnet/ungdommen

A photograph showing a person's feet in white slippers on a wooden deck. In the background, there are large, white, foamy waves crashing against a dark shore. The word "Signaler" is written in red, bold, serif font in the upper right quadrant of the image.

Signaler

Spørre direkte og tydelig. RVTS Vest

Øvelse: Spørre tydelig og direkte om selvmord

- I gruppe, bytt roller, ta runden: en hjelper og en i selvmordsfare. Max 2 min pr. samtale.
- Hjelperen spør tydelig og direkte om selvmord
- Bytt videre, spør en annen person i gruppa – alle skal bli spurt/spørre
- Refleksjon i gruppa
  - Hvordan var dette?
  - Hvilke erfaringer har vi i gruppa?

Fra spørsmålskasse

Gutten som falt og mannen som hjalp han opp igjen

Noen ressurser..

- Helsedirektoratet har veiledere
- Veiledende materiell for kommunene om forebygging av selvmord og selvskading
- Folkehelseinstituttet har statistikk
- NSSF (www.selvmord.no) har forskning
- WHO har tiltaksplaner og fakta
- RVTS har artikler, kurs og undervisning
- Leve er landsforeningen for etterlatte
- www.Vivatselvmondsforebygging.no har kurs og kunnskap
- www.Kriser.no har kunnskap om etterlatte og kriser
- www.Linktillivet.no Livsmestring I Norske Klasserom

Hjelpetjenester

Mental Helses hjelpetelefon: 116 123

Kirkens SOS: 22 40 00 40

Alarmtelefonen: 116 111

Røde Kors-telefonen for barn og ungdom: 800 33 321.

www.hjelpetelefonen.no

www.kirkens-sos.no

www.korspahalsen.no

www.sidetmedord.no

www.snakkompsyken.no

www.barnavirus.no

www.barnevernet.no

<https://www.psykologforeningen.no/publikum/trenger-du-noen-aa-snakke-med>

“Mening skapes
gjennom forståelse.
Det gir mulighet
for en helt ny fortelling
om den enkeltes liv.”

Regionalt ressursenter om vold,
traumatisk stress og selvmordforebygging

www.rvtssor.no